

РЕФОРМУВАННЯ СТАРШОЇ ЛАНКИ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ У 2011-2017 РР. ХХІ СТОЛІТТЯ

Загородня Алла Анатоліївна
доктор педагогічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник
відділу історії та філософії освіти
Інституту педагогіки НАПН України. Україна

Вступ. Станом на 2016 рік було прийнято «Концепцію нової української школи», яка передбачає докорінні трансформації у сфері шкільної освіти, а саме (**Концепція Нової української школи, 2016**):

- оновлення змісту загальної середньої освіти, заснованому на формуванні ключових для життя компетентностей;
- педагогіка партнерства, що ґрунтується на повазі до особистості учня, довіри у відносинах між учнем, учителем і батьками, доброзичливості і позитивному ставленні, підтримці діалогу;
- мотивації вчителів до професійного розвитку;
- орієнтації на потреби учня в освітньому процесі, дитиноцентризм;
- наскрізний процес виховання, що ґрунтується на цінностях та дозволяє сформувати головні чесноти та позитивні риси характеру;
- децентралізація та ефективне управління, що надасть школі реальну автономію;
- справедливий розподіл публічних коштів, який забезпечує рівний доступ усіх дітей до якісної освіти;
- осучаснення освітнього середовища, яке забезпечить необхідні умови, засоби і технології для навчання учнів, освітян, батьків не лише в приміщенні закладу освіти, але й по за ним;
- наскрізне застосування ІКТ в освітньому процесі та управлінні закладами освіти і системою освіти з метою оптимізації управлінських

процесів, таким чином формуючи в учня важливі для сучасного суспільства технологічні компетентності.

Мета роботи полягає у виявленні змін старшої ланки середньої освіти у 2011-2017 рр. ХХІ століття.

Матеріали та методи. Для визначення теоретичних основ обраної проблеми опрацьовано законодавчу, нормативну базу та педагогічну літературу досліджуваного періоду.

Результати і обговорення. У вересні 2017 року було ухвалено новий Закон України «Про освіту», очікуваними результатами якого стане те, що школа буде трирівнева: початкова – 4 роки, вводиться з 2018 року, базова середня освіта – 5 років (гімназії), вводиться з 2022 року, профільна середня освіта – 3 роки (ліцеї та заклади професійної середньої освіти), вводиться з 2027 року. Відтак і школа стане профільною, учень зможе обирати: навчатися в академічному ліцеї чи професійному коледжі (Закон України «Про освіту», 2017). Зосереджуючи увагу на формуванні в учнів ключових для життя компетентностей, слід відзначити, що замість запам'ятовування фактів та понять учні набуватимуть таких компетентностей, як от: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична, інноваційність, екологічна, інформаційно-комунікаційна компетентності, а також компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; здатність до навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність (Загородня, 2018; Загородня, 2019: 127). Концепція НУШ закликає також до впровадження деяких інновацій у системі шкільної освіти, а саме: інтегрованого та проєктного навчання учнів за для отримання ними цілісного уявлення про світ; нової моделі оцінювання учнів (замість звичних табелів у кінці року учні перших класів отримують Свідоцтво досягнень). З-поміж наскрізних проблем, що пов'язані із

модернізацією системи загальної середньої освіти нагальними є: застаріла матеріально-технічна база; недостатнє фінансування та підвищення престижу роботи вчителів, що у свою чергу знижує рівень вмотивованості освітньо-педагогічних працівників; низька якість навчальних підручників та супровідних навчальних матеріалів; надмірне переобтяження навчальних програм теоретичним матеріалом на шкоду практичному; орієнтація на середньостатистичного учня без урахування індивідуальних здібностей особистості учня.

Підсумок. Перспективними напрямками модернізації змісту загальної середньої освіти є прийняття і введення у дію в 2018 р. Колегією Міністерства освіти і науки «Проекту концептуальних засад реформування профільного навчання «Сучасна професійна освіта» (Проект концептуальних засад реформування професійної освіти України «Сучасна професійна освіта», 2018), мета якого полягає у створенні ефективної системи професійної освіти та навчання як основи економічного добробуту держави, складової сталого розвитку суспільства, запоруки професійної самореалізації та неперервного професійного розвитку особистості упродовж життя відповідно до її інтересів та потреб економіки України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Концепція Нової української школи (колегія МОН від 27.10.2016)
URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
2. Закон України «Про освіту» № 2145-VIII від 28.09.2017, ВВР, 2017.
3. Загородня А. А. Диференціація змісту навчання у старшій школі: історико-аналітичний аспект. *Молодь і ринок*. 2018. Вип. № 3(158). С. 30–35.
DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.128884>.
4. Загородня А. А. Профілізація загальної середньої освіти в контексті ідей НУШ. *Науково-пед. журн. «Молодь і ринок»*. 2019. Вип. № 10(177). С.126-130.